

ŠTA JE ZA GOSTE KRALJEVSKI USUD?

viktor

Gosti su raspredali o tome kako rođendani nemaju više smisla posle izlaska iz adolescencije. Gosti su bili jednodušni u oceni kako rođendan posle tridesete godine života postaje jedno unapred zadato opterećenje u godišnjem ciklusu i kako ta činjenica ne samo što opstaje kao glodar na bočnim usudima življenja, već je nezajažljiva u glodanju kraljevskog usuda. Šta je za goste kraljevski usud? Znam da mislite isto, iako nekima od vas trenutno ništa ne pada na pamet. Bez brige, ja ću, umesto vas, naglas izgovoriti ime tog kraljevića. Da, ta nemušta reč je o starenju. Starac. Kako vam zvuči? Podilaze li vas žmarci? Ako. Žmarci prolaze. Moram da vam priznam da mene žmarci ne podilaze. Ostariti. Izgovorite tu reč tiho, u sebi, i evo ih – znojavi dlanovi. A pitam vas zašto je to tako? Zašto vam se ideja o večnoj mladosti čini tako primamljivom? Zašto ste većina? Zašto želite život lišen prolaznosti? Pa svi vi ovde bili ste taj spermatozoid koji je imao najbolju prolaznost na putu ka jajnoj ćeliji. Život bez prolaznosti je osiromašeni uranijum. Večna mladost postala bi kad-tad bedna fantazmagorija u svojoj racionalnoj širokogrudosti. Duboko se ne slažete sa mnom. Znam. E, vidite, zato ja nemam decu. Ne dam se! Odgajate potomka. Prolazite zajedno sa njim kroz za njega najgore muke adolescencije; vidite vašim sredovečnim očima da su te mladalačke muke bolne, ali, u istom tom razvodnjenom pogledu – vidite i da su te muke divne; no, taj uvid nećete podeliti sa njim, ne, bićete na njegovoj strani, jer mladunac, ubeđeni ste u to – ne može razumeti vašu stranu; ulivaćete ohrabrenje i toplinu utehe dok mu cvrkujete da će i ta adolescentska muka jednom proći. I, šta kad prođe? Potomak će postati sredovečni odgajivač potomka. Odgajivač većine. Iz njega će se izliva-ti kukavičluk pred onim što mu život nemilice nanosi, a ulivati lament nad mladošću koja mu se bezuslovno odnosi. Nisam jedan od vas. Ne samo da želim da ostarim, da, ja ću biti i ponositi starac. Moje izbrazdano čelo ne bi bilo uzdignuto pored mog potomka, pored mog odgajivača većine.

hana

moja svojeglavost me sprečila da doznam dijapazon gostiju (rembo), oduvek sklonost begu kada su gosti u pitanju – gosti i njihove posete, tako su se obilazili ljudi u logorima, tako se obilazi stoka po oborima, da se pomiluje po glavi, udari po zadnjici, odmeri rast, da se proverí kako napreduje ta novosmišljena laboratorija života u koju smo bačeni sa nedovoljno velike visine, kako bismo sasvim sigurno preživeli pad trajno noseći žig, zadatosti, račune, kako bi smešna posledica jednog rođenja kao što je pol ili činjenica da je neko obrezan a neko ne, govorila umesto nas, da bi svako pristajao na obeležja, ne govorimo

ovde o starosti i mladosti, to je odveć skloni da odleprša u klanici koja odugovlači agoniju, ali, mogu li osmisliti starost, kada je ona od početka, beba je starac, rekla je jedna žena, kad je videla šta je iz nje uz ne tako malo muke iskočilo, rekla je da je videla nešto mnogo staro, vekovima starije od nas, zato je bebama čelo naborano, a kasnije se pegla usled tovara beskorisnih razgovora i iskustava, ponajviše usled zaborava, to je put kojim postajemo mnoštvo, nakon silnih utrivanja koja su ne toliko uzroci koliko nametnute varijacije svih bolova i laprdanja o nesnošljivosti jednog običnog identiteta koji menjamo za niz od svega devet brojki ne uključujući nulu, taj bestelesni višak, pupak sveta, priznajmo, biti skeptik je postalo tako otrcano, tako smešno, imam svoj skepticizam za dnevnu dozu sasvim lične upotrebe kad se probudim noću i upitam ono neprevodivo u reči, nesadrživo u rečima, koje postoji samo kao ostatak, kao ono neiskazivo i nepobedivo, kao ideja o spiralnom, večnom vraćanju, da li ćete ikad zapamtiti jezik kojim govore nerođeni i slepi, toliko o rođendanima, toliko o svetkovinama, toliko o rečima koje se talože u moždanoj kori poput neotkrivenog uljeza – tumora ali kako se taj skepticizam od sada ne može pokrenuti na delovanje, i kako sam ja uostalom odan novom nemiru, očekujem da ću postati veoma zao ludak. (rembo)

viktor

Sedimo u kaficu, u Kapetan Mišinoj ulici, a u smeru koji vodi prema centralnoj beogradskoj ulici Kneza Mihaila, preko Studentskog parka i spomenika Dositeju Obradoviću.

Za stolom, osim moje pojavnosti, prisustvuju i gospodin D., gospodin S., gospodin M.

Gospodin D. pijucka pelinkovac u odmerenim, stilizovanim gutljajima; gospodin S. liže rakiju, njegov nostalglični favorit je kajsija; gospodin M. ljušti vinjak, nemilice; moj izbor je pivo. Crno. Nikšičko.

Gospodin D. je upućenik u dramaturške zanate. Stanovnik je Rusije, srpski Jevrejin; Srbiju je napustio nekoliko nedelja pred bombardovanje, na poziv Oca – u Moskvi, razvedenog – radi kao građevinski preduzimač.

Gospodin D. je homoseksualac – smatra da pederski pokreti i udruženja mnogo više kompromituju nego što doprinose individualnim gej pozicioniranjima. Nedavno neostvarena Povorka Ponosa u Beogradu samo je u početku, iz nužde, pod kišobranom ljudskih prava; eventualna razvojnost vodi u skarednost i dekadenciju gej parada. Gnuša se remiscencija na gej paradu u Berlinu. On, takođe, smatra da pederi treba da se ugledaju na masone, što inteligentniji predstavnici takve seksualne orijentacije odveć i čine.

Gospodin S. je upućenik u bankarske poslove, osiguravavajuća društva i berzanske špekulacije. Zaljubljenik je u svetsku ekonomsku krizu, u njoj se oseća kao riba u vodi – smatra da je kriza korisna i nužna drenaža u funkciji ustajalog kapitalističkog krvotoka.

Strastveni je navijač Crvene Zvezde, simpatizer Čelzija; zagovornik je ideje da se oformi Balkanska fudbalska liga, kao spas od procesa degradacije njegovog omiljenog beogradskog kluba.

Duboko je razočaran u izgubljene ratove i kratkovidost srpske politike u tom periodu, a koja je, posledično, smestila Srbiju na tron gubitnika.

Veruje u Boga, pravoslavlje – kao najbolji način da se izrazi vera u istog; pogađa ga slučaj Pahomije, ne i slučaj Crna Reka, jer Hristos nosi raslabljene, ali isti nije dao izričita uputstva kako sa njima postupati u ovom palom svetu.

Sa simpatijama gleda na grupice poput 1389, Obraz, Dveri, dok je za eliminaciju Nacionalnog stroja; firera Davidovića smatra običnom budalom.

Prema Londonu, mestu njegovog privremenog boravišta, gaji duboko ambivalentan stav – utkan u imperijalističku prošlost ostrvske Kraljevine.

Učesnik je petooktobarskih demonstracija, ponosan na kontakt sa suzavcem, odbacuje tezu da se šesti oktobar nije dogodio, u najmanju ruku smatra je naivnom.

Napustio je Beograd, zaputio se u finansijsku Meku, krajem oktobra te revolucionarne godine.

Gospodin M. beše vokal u srednjoškolskom pank bendu koji se iskazao kroz nekoliko nastupa u Bunkeru i na Mašincu početkom devedesetih godina prošlog veka.

Danas, gospodin M. je istoričar, knjiški moljac – gradi svoju karijeru na izučavanju Srbije devetnaestog veka. Gospodin M. je rusofil, ateista. Simpatizer lika i dela Vojislava Šešelja, ali ne i njegove stranke.

Smatra da je Đinđić bio mafijaš, agent Zapada, a Zapad, na čelu sa Amerikom i Nemačkom, gleda i gledaće na Srbiju kao na rusku predstražu. Smatra da je atentat legitiman istorijski alat; atentat na Đinđića imao je šansu da produkuje konstruktivni šok za sistem, ali da to nije bio slučaj zbog biografija izvođača radova.

Poštuje Rastka Nemanjića kao korisnu svetovnu ličnost za Srbije, poštuje ga kao putokaz za zabludelo prozapadnjačko politikantstvo ovdašnjih domaćina, poštuje ga kao mudrog podsetnika i vlasnika nikada aktuelnije misli – Srbija je Zapad u Istoku i Istok u Zapadu – i da, shodno tome, tako valja nastupati u diplomatskom pozicioniranju današnje Srbije.

Projekat Evropska Unija najveća je utopija sa potencijalno nesagledivim posledicama u istoriji čovečanstva.

Haški sud je kazamat za gubitnika, kog je, u skladu sa svojim duboko antisrpskim interesima, odobrio Zapad.

General Ratko Mladić je protagonista dostojan antičke tragedije, broj žrtava u Srebrenici je falsifikat zapadnjačkih agentura, a Istoriju, tu učiteljicu života, treba nahraniti izdašnim vremenskim protokom, i time je ojačati za mač koji će se uzdignuti na oštrici objektivne, od prljavih strasti – očišćene istine.

Eto, tako smatra gospodin M.

Dakle, sedimo u kafću, zahuktavaju se smatranja u bici identiteta, u ratu za osobenost.

Moj identitet je u čošku promatranja sukobljenih pretenzija na zadobijanje statusa dominantne istine.

Samoinicijativno je skrajnut.

Da li je to moj neosvetljeni način u potrazi za dodirivanjem kontura osobenog. U čemu se moje ćutanje razlikuje od njihove glasnosti? Koliko se može podnositi istina da je moje neučestvovanje u nadmetanju stavova, uistinu, pasivno učestvovanje kroz potuljenu agresiju što vapije za superiornijom pozicijom u odnosu na srednjoškolske, nekada veoma bliske prijatelje, komično zanesene u dokazivanju svojih karijerističkih postignuća.

Da li intenzitet ovog susreta čuči u trogodišnjem zamiranju kontakata među prijateljima koji su se susreli na ovom mestu, sada i ko zna kada, u opojnoj, perverznoj potrebi da se makar i samo makar za trenutak – nošen u buktinji ove kišne noći – čekira kondicija onog drugog, u preskakanju mišolovki, rasutih po tekućem računu fenomena zvanog Život?

Ne, ništa vam neću reći o sebi.

Gospodin S. moli za pažnju. Gospodin D. mu namigne, dajući mu podršku. Nastupi tajac.

Gospodin S:

– Vi svi znate, gospodo, dragi prijatelji, šta danas caruje na TV-u širom sveta. Naravno, poteklo je sa Zapada, a odakle bi ako ne baš odatle, i postalo je pandemično. Neću dužiti u okolišanju, dakako, radi se o... pa nije valjda teško pogoditi!... Gospodin S. pravi pauzu, pogleda u gospodina D. Gospodin D. mu se zadovoljno nasmeši, pružajući smislenost njegovoj pauzi.

Gospodin S:

– Rijaliti šou, gospodo moja draga. Naime, gospodin D. i inicijalno – moja malenkost – došli smo na ideju da udarimo tamo gde treba – u sam koren konzumersko-voajerskog za-mešateljstva. Osmislili smo naš rijaliti šou – svetski, a naš! Imam svog čoveka u Londonu. Indijac. Čovek je ozbiljan, sa pravim vezama. Već sam mu izložio idejni kroki. Oduševljen je! Gospodine D., pitaćemo našu sabraču – da li su zainteresovani da i oni ponešto o tome čuju!

Gospodin M:

– Ne!

Gospodin S:

– Neolit. Kreirane naseobine po uzoru na Vinču. Prirodno okruženje. Biraju se četiri grupe od oko tridesetak ljudi, dve grupe se suprotstavljaju...

Mislio sam, naravno, na heteroseksualne grupe, ali naš cenjeni prijatelj, gospodin D. insistirao je da peripetija bude prikrivena, a time i zaplet složeniji. Gospodin D. je predložio da jednu od dve suprotstavljene grupe, u prvom krugu takmičenja, determiniše i homoseksualna pripadnost, razume se – u prisustvu oba pola; ovaj faktum, u prvom krugu, biće skriven od auditorijuma.

Kandidati su bankari i birokrate iz državne uprave i lokalnih samouprava; takođe, reprezentanti iz osiguravajućih društava, turističkih agencija. Nisu javne ličnosti; estrada je isključena.

Kandidati prolaze kroz treninge i rešavaju određene testove koji će indikovati njihovu relativnu spremnost za šestomesečne uslove u kojima će boraviti.

Pod palicom stručnih lica za taj period ljudske istorije, nadziraće se dve suprotstavljene grupe u sredini sa vrelom klimom i dve suprotstavljene grupe u okružju pod ledenom klimom.

Gospodin D. je predložio da homoseksualne suparničke grupe budu suočene sa temperaturama koje idu duboko ispod nule.

Grupe koje dele zajedničko podneblje fizički su razdvojene.

Cilj svake grupe je da se održi u koheziji kroz razne zadatke preko kojih će se razvijati duh i osvajanje egzistencijalnih, zapravo, zanatsko-tehnoloških veština, primerenih za taj period.

Auditorijum je osujećen kada je u pitanju glasanje; takmičari sami sebe eliminišu ukoliko procene da više ne mogu da izdrže boravak u zajednici iz bilo kog razloga.

Posle šest meseci, procenjuje se stepen uspešnosti između dve konkurentske zajednice u uslovima istog podneblja.

Potom, pobjednička heteroseksualna zajednica i pobjednička homoseksualna zajednica susreću se u podneblju sa blažom klimom, može biti – mediteranskom, s tim da suprotstavljene zajednice imaju mogućnost kontakta, a gde će se pratiti na koji način se odvija i razvija suparnička interakcija. U drugom krugu takmičenja, auditorijumu se otkriva seksualna orijentacija laureata iz lednog podneblja i dozvoljava mogućnost uticaja na eliminaciju takmičara.

Nagrada je novčana, fiksna – u prvom krugu takmičenja; u drugom krugu, novčana nagrada varira u odnosu na broj osvojenih glasova.

Gospodin S. ponudi blag izraz lica, spreman da prihvatiti odobravanje.

U zakravljenom pogledu i odmahivanju rukom, gospodin M. se založio za svojih pet minuta:

– Danas, u globalizovanoj eri, supkulturno bilo, do juče u tematskom ekskluzivitetu Zapada, događa se na rastrzanim tkaninama gvozdene zavese – evropskom Istoku. Vesternizacija medija donosi novi pogled novim evropskim teritorijama, donosi i indoktrinaciju, koncentrovanu u lepljivom ispljuvku, skupinama duha iz konzerviranih margina. Neumljivom Da zapadnog prevođenja supkulture u mejnstrim, suprotstavlja se istočnjačko Ne – jer shvata da je zaplašena supkultura prijemčivija za getoiziranu ambiciju, a u skladu sa politički korektnom geostrateškom akrobatikom ujedinjavanja Evrope.

Jedno društvo, pretendujući na svako društvo u korpusu zapadno-istočnih podvajanja na tlu integrišuće Evrope – nužno traga za cepanjem infektivnog jezgra; lakša putanja do vodi do obzorja margine – emigranti iz Afrike i centralne Azije, Cigani, narkomani, pederi...

Ukoliko prirodu prkosa nosi odrpani zavisnik od narkotičke supstance, ili, recimo, feminizirani dendi, šansa za osvajanje bedema duž margine gotovo je nikakva.

Pederi žvaću mit o heteroseksualnom monopolu na romantičarsku ljubav, rasprskavajući žvakaće balone o zdravom porodu.

Iz ovoga proizilazi da su pederi, u svojoj suštini, stanovnici margine i na Zapadu.

U predgrađima Istoka, Srbija sagoreva u dijalektici prosvetene i palanačke svesti... Srbija bi možda bila nešto poput Haitija da nema omenski beleg pripadanja evropskom kontinentu. Šta je pogubnije – odreći se konzumerske sigurnosti ili neuređene autentičnosti?

Kad je konzumerska sigurnost na dohvat ruke, ruka će se odbraniti od dublje kontemplacije, te ostaje banalni strah od pederastije. Ostaje strah od mlitavosti usmerene ruke na deterdžent i šampon patrijarhalnog snoviđenja.

Sloveni, iako su i sami progonili Jevreje, u Drugom svetskom ratu svrstani su, sa Jevrejima i pederima, u isti koš za istrebljenje. A kakav je položaj pедера u današnjoj Rusiji? Kakav je položaj pедера u današnjem Izraelu?

Srpski pederi su ušli u javno polje, da bi ispričali svoju priču o pravima. Takva priča već je ispričana na zapadu kontinenta, mogu je samo pozajmiti, ali, da li je mogu takvu i priimeniti? Da li se može saživeti pozajmljeni mentalitet negde na marginama upravo univerzalnog?

Nastupilo je ćutanje.

– Zašto i ti nešto ne kažeš? – prostreli me gospodin D.

– Meni nedostaje ono naše ribarsko mesto – bubnuh, uz neodoljivi utisak da nikada snažnije nisam ćutao. – Nedostaje mi to kako smo pravili gol za vaterpolo, i nedostaje mi to kako smo ga uporno privezivali za stenu, opirući se talasima. Nedostaje mi crni rižoto i patlidžan iz obližnje bašte. Nedostaje mi i to kako smo pratili zalazak sunca, dok smo pušili travu na platou ispred kamene crkvice. Odbacili smo to ribarsko mesto, odbacujući nezavisnost Crne Gore.

Ćutanje se povratilo, zategnuto, do fizičkog bola, nesposobno za pucanje. Ćutanje zajedeno ambicijom da se baškari u nedogled.

viktor

A: Spakovali smo se.

B: Mislila sam da ovome nema kraja.

A: Sipaću nam po čašu vina.

B: Prijaće mi.

A: Nazdravimo.

B: Čemu?

A: Ponovnom susretu.

B: To je za tri godine.

A: Tako smo odlučili.

B: Tri godine nije malo.

A: Može svašta da se desi.

B: Meni ćeš se dešavati samo ti.

A: Raznežena si... razdražena i tužna. Već za tri meseca bićeš nadržkana, izazovna, zani-
maće te stranci.

B: Ali neću te zaboraviti.

A: Zato ćemo se i naći ovde za tri godine. Proverićemo koliko je ojačao zaborav.

B: Bojim se.

A: Ne. Strepiš. Prirodno. Zajedno strepimo. Hajde da se zagrlimo.

B: Ne. Sada hoću samo da nazdravimo.

hana

Bila je to predstava koja bi mogla nositi jedan jedini naziv: Nesporazum.

To uverenje je bilo potpuno opravdano i racionalno.

viktor

Čovek u mantilu se spušta niz stepenice. U ruci mu je pištolj, uperen je čas u Suprugu, čas u Najboljeg prijatelja. Drugom rukom pritiska ranu na stomaku. Supruga pokušava nešto da kaže, odustaje. Čovek u mantilu dolazi do fotelje, seda, pokretom ruke (pištoljem)

daje im znak da sednu. Supruga i Najbolji prijatelj sedaju na kanabet. Čovek u mantilu ubija Suprugu; pištolj usmerava na Najboljeg prijatelja; potom, pištolj spušta na desnu butinu.

NAJBOLJI PRIJATELJ: Mislio sam da je...

ČOVEK U MANTILU: Profesionalac.

NAJBOLJI PRIJATELJ: Nikada ne možeš...

ČOVEK U MANTILU: Znati. Do kraja.

NAJBOLJI PRIJATELJ: Bio si joj teret.

ČOVEK U MANTILU: A tebi?

NAJBOLJI PRIJATELJ: Postao si nepodnošljiv.

Čovek u mantilu podiže pištolj (sa butine), usmerava ga na čelo Najboljeg prijatelja.

NAJBOLJI PRIJATELJ: Mislio sam da je profesionalac.

ČOVEK U MANTILU: Moj najbolji drug...

NAJBOLJI PRIJATELJ: Neće dobiti ništa.

hana

– Da li ste primetili kako se danas ljudi ponašaju u autobusu?¹ Uopšte nisu prirodni, niko ni sa kim ne priča. Evo ja sam zato maločas stajao, ja sam birao s kim ću da sednem, birao sam s kim ću da provedem naredna dva sata putovanja. Minimum. To nije svejedno. Verujte da bih ja bio spreman da stojim da nisam video slobodno mesto pored vas. Niko drugi u ovom autobusu mi nije bio interesantan.

– Da, vi uspevate da budete prirodni, ide vam to. A kada kažete prirodni, ipak, na šta tačno mislite?

– Mislim na to da budem svoj, da budem prijatan prema drugima a to znači i prema samom sebi.

– Aha, vi ste to shvatili, pa dobro vi to primenjujete.

– Ja sam to shvatio kad sam postao punoletan. Tad sam shvatio šta se nikako ne sme.

– Ali ne ugrožavate drugoga time što ste svoji?

– Taman posla. Ne, nikako. To se ne sme. Ja sam rano shvatio da to ne sme da se radi. To bi svi ljudi morali da shvate.

– Da, vrlo ste to lepo rekli. Ali to nekad nije dovoljno.

– Na šta mislite?

– Pa nekad nije dovoljno biti svoj.

– Pa, znate šta: možda nije dovoljno, ali je potrebno. Delujete kao da ste umereni u svemu, to mi se dopada.

– Stvarno? Verovatno jesam. (smeh). Kako mislite umereni? Pa sigurno da i ja imam nekih ekstrema u svom ponašanju, možda sad baš ne mogu da se setim. Ali, znate, umereni ljudi mogu nekad biti dosadni, lepo je biti umeren, ali nekako to nije dovoljno. Sve je to na mestu, ne prelazi se preko crte, pa to malo dosadi. Treba nekad malo odskakanja.

---

¹ Dijalog je gotovo u potpunosti (uz vrlo mane izmene) preuzet iz autobusa (čut u autobusu) koji je išao iz Kragujevca za Novi Sad. (Prim. aut.)

- Da, da, da, da, razumem, razumem, jasno mi je. Ipak, imate lep osmeh.
- O, hvala.
- Znete, ja sam rano shvatio da žene mogu da oprostite i ako nisi nešto naročito lep: znači da mi, muškarci, ne moramo da budemo lepi, ali moramo da budemo smešni.
- Hahahaha, znači i to ste rano shvatili. Vrlo ste ljubazni.
- Da, da, dosta rano samo to shvatio, znate, čim sam postao punoletan.
- Nemojte mi reći da je to kada ste postali punoletni bila baš takva prekretnica da vam je odjednom sve postalo jasno.
- (čuje se poznata pesma):
- E, ovo je nekad bila lepa pesma. Ja tako slušam pesme po melodiji, uopšte ne pamtim reči, niti nazive pesama, niti me to zanima, ali evo sad čujem da ova pesma ima i lep tekst.
- Govorite dosta jezika?
- Pa, ne bi se moglo reći. Engleski – ali više razumem nego što stvarno govorim i ruski, ali taj jezik je u nekom vrlo zabačenom folderu.
- Učili ste ruski? Lepo.
- Da, pre mnogo godina, bila sam u Rusiji dva meseca na nekom nagradnom putovanju, i ...
- U kojim gradovima? Bili ste u Moskvi?
- U Moskvi, Sankt Peterburgu...
- Čekajte, zar nije Sankt Petersburg?
- Ne, nije. Možda na nemačkom. Čini mi se da se tako piše na nemačkom.
- Da, da, da, na nemačkom, zato je meni u glavi to S. Sad kako je ono dospelo tu, ko bi to znao. Ja govorim nemački, onako, za svoju dušu. Ali, čekajte, nije li to Lenjingrad?
- Da, to je drugi naziv, isti grad je u pitanju. Divan grad!
- Kažete da ste na odmoru?!
- Da, na odmoru sam. Kao i Vi.
- Ja sam na odmoru, ali to za mene znači nešto drugo.
- Šta?
- Nema telefona, nema kompa. Praktično sam nedostupan. Što se za vas ne bi moglo reći. Imate li porodicu?
- Da, naravno.
- Užu ili širu?
- Širu.
- Aha, da, kao i ja. Ipak, nisam time zadovoljan, pretpostavljam ni vi.
- Ja se osećam prilično dobro u svojoj koži.
- Ipak, zar ne osećate da vam nešto fali?
- Da, sigurno je da nemam baš sve.
- Upravo tako, nemate sve.
- Ipak, to ne znači da se ne osećam dobro. Ali, naravno, ima tu još stvari na kojima se može poraditi.
- Razmišljao sam danas, namerno nisam pošao autom, želeo sam da nekoga upoznam. Naravno, to je bila samo pomisao. Ali, kada sam video vas, ja sam morao da pitam

da li je slobodno. Kada sam pitao „mogu li?“ – vi ste rekli „ako imate hrabrosti“. Tako je sve počelo. Čovek nekad mora da bude spreman.

viktor

U početku, u tom ogromnom prostranstvu beline, vidimo tačku. Prostor se sažima, a tačka postaje sve jasnija. Izgubio je svaku vezu sa ekspedicijom. Probija se kroz sneg, ide prema vrhu; snaga koja izbija u žustrim pokretima tela polako jenjava. U jednom trenutku će stati. Stajaće neko vreme. Prepuštaće se sedećem položaju; biće u tom položaju neko vreme. Potom će leći. Izgleda da to čini bez ikakvog otpora.

hana

Volela bih da upoznam osobu koja sme da otpliva dalje od mene. Znam da ta želja zvuči odveć banalno, kao da sam izvesno samo zacrtala neku apsolutno nebitnu stvar, stvar koja ne bi mogla da kaže ništa o tom imaginarnom plivaču, iskušenje koje nema veze ni sa jednom osobinom. Pogrešio bi svako ko bi pomislio da to ipak ima nekakve veze sa hrabrošću; ne, ubeđena sam da nema, ne mislim da sam hrabra.

Sećam se da sam naučila da plivam uletevši u vodu jer sam se zbog nečeg (ne sećam se više tačnog razloga) jako naljutila. Kao da sam u moru odjednom videla spas, rešenje. U tom besu, zaboravila sam da uzmem gumu za plivanje. Shvatila sam da je nema tek kad sam odmakla od obale. U tom magnovenju, gotovo da sam počela da se davim. Ipak sam nekako dospela do obale.

Mnogo godina kasnije, otišla sam toliko daleko (bolje bi bilo reći duboko, jer se nikako ne radi samo o razdaljini) da više nisam uspevala da vidim čak ni tačkice koje bi predstavljale ljude i njihove suncobrane. Sa moje desne strane ukazalo se ostrvo – greben – na kojem sam po prvi put mogla jasno razabrati ljude i njihove domove – bilo je to kao da gledam uz pomoć nekog dvogleda, ni ne pomerivši se sa obale. Ipak, nje više gotovo da nije bilo. Ne samo da nisam osećala strah već sam po prvi put osetila upravo njegovo odsustvo. Iznad mene leteli su galebovi. Mir.

Ponekad krenem u vodu paralelno sa nekim iskusnijim plivačem, bude to nekakva spontana trka, ali kada se osvrnem, shvatim da sam opet odmakla dalje, a da je taj plivač, ako ga je i bilo, možda već na obali, da se sasvim izvesno vratio. Ne znam zašto mi je ovo toliko bitno. Verovatno je to glupa, klinačka opsesija. Šta ako i upoznam nekog ko može da otpliva dalje? Hoću li ja tada otplivati još dalje nego što bih to učinila plivajući sama? Da li je to iole važno?

Možda je sve ovo obična frejldovska začkoljica. Sigurna sam da je nekada upravo moj otac bio taj koji je uvek odlazio dalje. Toga se gotovo i ne sećam, samo naslućujem da je možda tako bilo.